

uvodl i řadu dobových informací, které by jinak upadly v zapomnění. Jeho text byl publikován ve sborníku VŠCHT Praha v sekci Mineralogie, G23, byl doplněn 35 obrázky, převážně černobílými fotografiemi, a sloužil především členům Ústavu chemie pevných látek (nástupce Ústavu mineralogie) jako pomůcka pro průvodcovské služby. V roce 2023 napadlo dr. Davida Kolouška vydat Bauerova průvodce znovu a doplnit ho pro lepší orientaci schematickým náčrtem rozmístění sbírkových skříní (vitrín) ve Velkém sbírkovém sále, ve sbírce ozdobných kamenů a v doplňkových sbírkách a dále exkluzivními 63 fotografiemi vybraných nerostů, které pořídil dr. Pavel Škách. Původní Bauerův text samozřejmě musel projít aktuální odbornou a terminologickou úpravou, ale jeho

základní koncepce byla zachována, jedná se o exkurzi po jednotlivých sbírkových skříních (celkem 92), jejichž obsah je podrobně autorem komentován. Návštěvník sbírek, s průvodcem v ruce, tak může obdivovat estetickou a mineralogickou krásu vystavených exponátů, současně je identifikovat a příp. se dočíst i o jejich historii.

V současné době je inventář doplňován pouze sporadicky, např. v sekci syntetických šperkových kamenů, a tak sbírka je především obrazem doby a její atmosféry za významných mineralogů a profesorů – Augustina Ondřeje, Jana Kašpara a Jaroslava Bauera. Péče o sbírku, jako významného historického odkazu, je jednou z priorit současného Ústavu chemie pevných látek VŠCHT Praha.

Pavel Chuchvalec

Zprávy

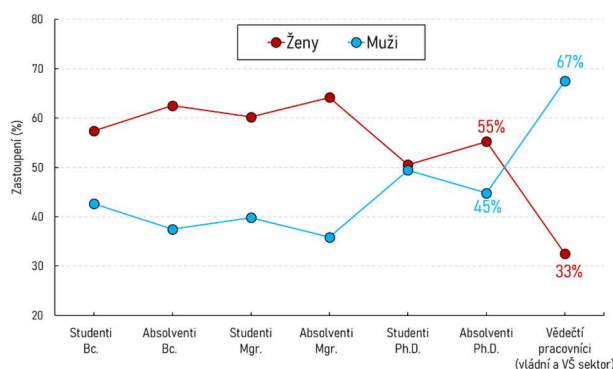
Svět slavil Mezinárodní den žen a dívek ve vědě – již podesáté

V roce 2015 vyhlásila Organizace spojených národů (OSN) *Mezinárodní den žen a dívek ve vědě*, který má za cíl upozornit na nezastupitelný přínos žen k lidskému poznání, a podporovat tak i jejich zapojení do výzkumné činnosti. Pro tento den OSN zvolilo datum 11. února. Třetí ročník neformálního setkání *Ze života vědkyň*, který v Brně pořádal Ústav analytické chemie AV ČR, byl jednou z mnoha akcí, které se v rámci zviditelnění tohoto mezinárodního dne v České republice konaly¹. I letos se nesl v duchu rozmanitosti a snažil se ukázat, že rozdílné životní cesty a přístupy k vědecké práci jsou nejen přirozené, ale i přínosné.

Podpora žen ve vědě: Proč?

Statistické údaje ukazují, že navzdory tomu, že množství absolventek přírodovědných oborů je srovnatelné s množstvím absolventů, dlouhodobě nastává znatelný odliv žen z oblasti vědy v období po dokončení doktorátu, tedy ve věku, kdy v České republice nejčastěji dochází k zakládání rodiny². Ženy se pak zřejmě mnohdy rozhodnou upřednostnit rodinný život před náročnou vědeckou kariérou a po ukončení rodičovské dovolené opouští svůj původní obor nebo nastupují na nevědecké pozice³. Citelný odliv žen z vědy v tomto stupni vzdělání způsobuje, že společnost a vědecké instituce přichází o odbornice s vysokými znalostmi a specifickými schopnostmi, které si osvojily v průběhu bezmála desetiletého vysokoškolského studia.

Významnou pomocí by mohly být programy, které podporují návrat žen do vědeckého prostředí po přerušení jejich kariéry, a to nejen na institucionální, ale i na národní úrovni. Takováto podpora nemá vést k tomu, aby ženy byly stejné jako muži, ale aby obě pohlaví měla stejné příležitosti bez ohledu na své odlišnosti a společenské role. Velmi důležitou novinkou pro ženy, které pečují o malé

Obr. 1. Procentuální zastoupení žen a mužů v České republice v přírodovědných oborech v různé fázi vzdělávání. Data jsou čerpána z dokumentu *Zaostřeno na ženy a na muže – 2023* vydaného ČSÚ (cit.²)

děti a zároveň mají ambice vést vlastní výzkumné projekty, by se tak mohly stát návratové granty od Grantové agentury České republiky. Ty jsou určeny pro výzkumnice a výzkumníky, kteří kvůli osobním důvodům přerušili svou vědeckou kariéru⁴.

Ze života vědkyň: Sdílení zkušeností a inspirace

To, že vědkyně přemýšlí nad tím, jak skloubit svoji kariéru s životem, dokazuje stále větší oblíbenost akce *Ze života vědkyň*. Tato neformální mini-konference má podobu pásma příspěvků od vědkyň působících v oblasti přírodních věd. Pozvané řečnice jsou cíleně vybírány tak, aby tvořily pestrou mozaiku odborností a životních zkušeností. Ve svých příspěvcích řečnice představují nejenom svá profesní témata, ale velmi často i své osobní příběhy.

Různorodé kariérní dráhy, sdílené myšlenky a postoje pomáhají nalézat ostatním svoji ideální životní cestu. Podstatné také je, že z jednotlivých životních příběhů vyvstávají konkrétní bariéry, kterým přednášející v průběhu své

Obr. 2. Snímky z brněnské mini-konference *Ze života vědkyň 2025*. Autor fotografií: Jan Badin

cesty čelily. Toto pojmenování problémů je velmi důležité pro jejich budoucí snížení či odstranění.

O oblíbenosti a užitečnosti takového setkání svědčí i skutečnost, že se v květnu 2025 bude v Brně konat první ročník akce podobného formátu. Organizátoři z CEITEC VUT se ale chystají vnést do tématiky žen ve vědě cenný mezinárodní nadhled.

Akce Ze života vědkyň byla spolufinancována Evropskou unií v rámci projektu ATEBIO (Pokročilé techniky pro biomedicínskou diagnostiku, reg. č. CZ.02.01.01/00/23_020/0008535).

Anna Týčová
Ústav analytické chemie AV ČR, v.v.i.,
Veveří 967/97, 602 00 Brno

LITERATURA

1. <https://www.iach.cz/cs/verejnost/Ze-zivota-vedekyn/>, staženo 28. 2. 2025.

Obr. 3. Pozvání na květnovou akci věnovanou ženám ve vědě

2. <https://csu.gov.cz/produkty/zaostreno-na-zeny-a-muze-2023>, staženo 28. 2. 2025.
3. <https://vedavyzkum.cz/nazory/nazory/vedu-miluji-presto-z-ni-odchazeji-kam-a-proc-u-nas-mizi-zeny-z-vedy>, staženo 28. 2. 2025.
4. <https://gacr.cz/ng-2026/>, staženo 28. 2. 2025.

ORLEN Unipetrol zařadil do své velkoobchodní nabídky udržitelné palivo HVO100

Tisková zpráva

Největší tuzemská rafinérská a petrochemická skupina ORLEN unipetrol rozšířila svou velkoobchodní nabídku o nízkoemisní palivo HVO100. Současně pro jeho distribuci upravila svůj distribuční terminál v Paramu Pardubice. HVO100 (hydrotreated vegetable oil), neboli hydrogenovaný rostlinný olej, je syntetický produkt, který je vyráběn z obnovitelných surovin, zejména z použitých kuchyňských olejů. HVO100 je kompatibilní s většinou moderních dieselových motorů, je možné ho mísit s motorovou naftou a představuje nejjednodušší způsob, jak snížit emise CO₂, a to až o 90 % oproti běžné motorové naftě.

„Palivářský sektor musí ročně vykázat 6% úsporu emisí CO₂ a tato hodnota se během příštích pěti let více než zdvojnásobí. Současně je povinné přidávat do pohonných hmot tzv. pokročilá biopaliva, a to v množství 1,07 % energetického obsahu s výhledem až na pětinasobné hodnoty pro rok 2030,“ uvedl Jiří Winkelhöfer, ředitel velkoobchodního prodeje skupiny ORLEN Unipetrol, a dodal: „Palivo HVO100 je v posledních letech jedním z hlavních nástrojů, jak tyto cíle plnit a většinovou praxí je jeho mísení do motorové nafty. Nyní ho však uvádíme na trh i jako samostatný produkt. Reagujeme tím na vysokou poptávku po udržitelných palivech. Palivo HVO100 má oproti jiným udržitelným palivům a pohonům jednoznačnou výhodu, protože pro jeho distribuci a prodej lze využívat součas-